

Exploring the Use of Conceptual Metaphors in Online News about Coronavirus in Iran

Mohammad Amin Mozaheb *

Received: 2019/05/14

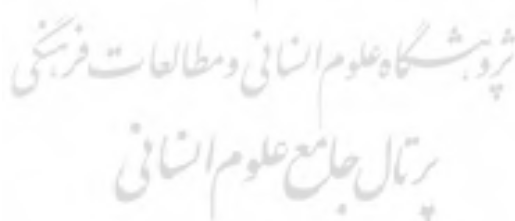
Mustafa Shahiditabar **

Accepted: 2019/06/01

Abstract

In late December ۲۰۱۹ the world was exposed to a virus scientifically named Coronavirus ۱۹ which caused an unprecedented death of people worldwide. The present study has adopted Lakoff and Johnson Conceptual Metaphor Theory (۸۰۸۰) to explore conceptual metaphors used by a number of Iranian online media news about this virus. The conclusion shows Iranians to be engaged in a “war” with the disease and to be taking the virus as their enemy. Besides, the medical staff involved explicitly represent “the country’s defending soldiers” who are seeking to defeat the enemy in this fateful path. By analyzing the linguistic corpus of the research it is understood that the use of metaphors such as enemy, health defense, war against Coronavirus, martyrdom, etc. helps a better understanding of the critical conditions by Iranian people.

Keywords: Coronavirus, Conceptual Metaphors, News, Online Media

* Corresponding author, Assistant Professor of English and Head of the Department of Foreign Languages, ISU mail.mozahab@gmail.com

** Faculty Member, Language Center, ISU mostafa.shahiditabar@gmail.com

بررسی کاربرد استعاره‌های مفهومی در اخبار برخط مرتبط با بیماری کرونا در ایران

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۲۷

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۲/۱۱

محمدامین مذهب *

مصطفی شهیدی تبار **

چکیده

در اواخر ماه دسامبر سال ۲۰۱۹، میلادی جهان با ویروسی با نام علمی کوید ۱۹ یا کرونا آشنا شد که موجب مرگ و میر بی‌سابقه‌ای در قرن بیست و یک در سرتاسر جهان شد. مطالعه حاضر با استفاده از نظریه لیکاف و جانسون (۱۹۸۰) اقدام به بررسی استعاره‌های مفهومی تعدادی از اخبار منتشر شده رسانه‌های برخط ایرانی در مورد بیماری کرونا کرده است. نتیجه بررسی‌ها نشان می‌دهد ایرانیان درگیر «جنگ» با کرونا هستند و این بیماری به مثابه «دشمن» همه مردم ایران نشان داده می‌شود. به‌علاوه کادر درمانی نمونه بارز «مدافعان و سربازان وطن» هستند که در این مسیر سرنوشت‌ساز به دنبال غلبه بر دشمن است. نتایج تحلیل پیکره زبانی تحقیق حاضر نشان می‌دهد که استفاده از استعاره‌هایی نظیر دشمن، مدافعان سلامت، جنگ علیه کرونا، شهادت و... باعث درک بهتر شرایط بحرانی توسط مردم ایران شده است.

واژگان کلیدی: کرونا، استعاره‌های مفهومی، اخبار، رسانه‌های برخط

* استادیار زبان انگلیسی و مدیر بخش زبان‌های خارجی، مرکز زبان، دانشگاه امام صادق (ع) (نویسنده مسئول)
mail.mozaheb@gmail.com

* عضو دپارتمان زبان های خارجی، مرکز زبان، دانشگاه امام صادق (ع)
mostafa.shahiditabar@gmail.com

۱. مقدمه

رسانه از دیرباز نقش مهمی در انتقال مفاهیم مختلف در میان انسان‌ها داشته است. از این رو تحلیل رسانه‌ها می‌تواند موجب تنویر زوایای مختلف ذهنی انسان، پیرامون موضوعات مختلف گردد (Kovecses, ۲۰۱۸, p. ۵۸). در جوامع مختلف با پیشرفت رسانه‌های برخط و غیر برخط در سال‌های اخیر طیف گسترده‌ای از جامعه بشری روابط خود را به ناچار بر اساس ساختار و محتوای رسانه‌ای پایه‌گذاری کرده‌اند (Kort, ۲۰۲۰, p. ۶۵). بر اساس نظر (Lakoff ۱۹۹۳) استعاره‌ها می‌توانند در شکل‌گیری روابط ذهنی بین انسان‌ها نقشی کلیدی ایفا نمایند. به نظر او استفاده از استعاره در گفتمان‌های شفاهی و کتبی در میان فرهنگ‌های مختلف می‌تواند بسیار مهم قلمداد گردد. زیرا در اکثر اوقات استعاره‌ها به جای کلمات و جملات معمول به کار می‌روند تا اهداف خاصی را در انتقال معنا و تجربیات اشخاص دنبال نمایند (Silvestre-Lopez, ۲۰۲۰, p. ۳۹).

به اعتقاد کووسز (نام صحیح نویسنده بر اساس لاتین چک شود) استفاده از استعاره‌های مفهومی به صورت کلی در گفتمان‌های رایج می‌تواند به عنوان یک مکانیسم قدرتمند برای تسهیل ارتباط تجربیات اشخاص به کار رود (Kovecses, ۲۰۱۸, p. ۴۳). بر اساس این، بررسی استعاره‌های مفهومی در رسانه‌ها و گفتمان‌های رایج آن‌ها می‌تواند به فهم و درک و تحلیل بهتر لایه‌های زیرین این گفتمان‌ها و حوادث مرتبط با آن‌ها کمک نماید. در میان پدیده‌های اجتماعی و حوادث اخیر جهان می‌توان به بیماری کرونا اشاره کرد که در اواخر سال ۲۰۱۹ میلادی سرتیر اصلی بسیاری از رسانه‌های جهان گردید. با شیوع بیماری کوید ۱۹ که ظرف زمان بسیار کوتاهی کل کشورهای جهان را درنوردید و باعث مرگ و میر گسترده و خسارات فراوان شد، رسانه‌های کشورهای مختلف به بررسی و اطلاع‌رسانی در مورد ابعاد مختلف این بیماری پرداختند. رسانه‌های ایران از این قاعده مستثنی نبوده و از ابتدای بوجود آمدن این بیماری همه‌گیر در جهان، شروع به بازتاب گسترده ابعاد آن نمودند. در پژوهش حاضر

استفاده از استعاره‌های مفهومی به‌کاررفته در رسانه‌های برخی ایران حول بیماری کرونا مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرد. بدین منظور با استفاده از مدل‌های موجود نظیر مدل لیکاف و جانسون (۱۹۸۰) این رسانه‌ها و استعاره‌های مفهومی به‌کاررفته در آن‌ها در این پژوهش مورد تحقیق و بررسی قرار خواهند گرفت.

۲. پیشینه تحقیق

۲.۱. استعاره مفهومی در برخی زبان‌ها

مباشری و ولی‌زاده پاشا (۱۳۹۸) معتقدند که عشق در دیوان شمس و قرآن جنگ است. به عبارت دیگر، در دیوان شمس تبریزی و قرآن «عشق جنگ است». همچنین ابراهیمی، عامری و ابوالحسنی چیمه (۱۳۹۷) موضوع عشق را در زبان‌های فارسی، ترکی و انگلیسی بررسی کرده‌اند و به این نتیجه رسیده‌اند که در زبان فارسی «عشق، بلا، درد، رنج و بیماری است». در زبان ترکی و انگلیسی، «عشق روشنایی» است. در تحلیل‌های دیگری از استعاره‌های مفهومی برای بررسی مباحث روز جهان در سطح رسانه‌ای استفاده شده است. به عنوان نمونه کورت در پژوهش خود به بررسی نحوه نمایش «اعراب» و «آمریکایی‌ها» در رسانه‌های عربی و آمریکایی نظیر نیویورک تایمز پرداخته است (Kort, ۲۰۲۰, p. ۶۵). وی با استفاده از مدل لیکاف و جانسون (۱۹۸۰) و تحلیل متون خبری منتشر شده از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۱۱ نتیجه می‌گیرد که آمریکایی‌ها به عنوان «ملتی منحصر به فرد و استثنایی نمایش داده شده‌اند» و این رسانه‌ها از «اسطوره آمریکا به عنوان یک سرزمین استثنایی» حمایت می‌کنند. به علاوه در این پژوهش نشان داده می‌شود که استعاره‌های مفهومی به‌کاررفته در این مقالات خبری، اعراب را با اهداف ایدیولوژیک خاصی مرتبط با «خطر»، «خشونت» و «تهدید» نشان می‌دهند. بر اساس یافته‌های پژوهش این نکات در رسانه‌های آمریکایی و عربی تکرار شده‌اند. همچنین رسانه‌های عربی «اعراب» را با «ناتوانی» و «انفعال» مرتبط دانسته‌اند.

در مقاله دیگری که اخیرا انتشار یافته (Adam & Wahyani, ۲۰۲۰, p. ۱۱) به بررسی روزنامه گاردین انگلیس و استعاره‌های مفهومی به کاررفته برای بحران آب و هوا می‌پردازند. نتیجه بررسی آن‌ها نشان می‌دهد که بحران آب و هوا به عنوان یک «جنگ» توصیف شده است. همچنین از آن بحران به عنوان یک «ایدئولوژی سیاسی»، «یک وسیله نقلیه» و یک «فاجعه طبیعی» یاد شده است. به عبارت دیگر با استفاده از توصیف «جنگ» برای بحران آب و هوا روزنامه گاردین این جنگ را یک تهدیدی جدی برای همه جهان توصیف می‌کند و همه بشریت را برای «مقابله» با این «دشمن» به میدان «مبارزه» دعوت می‌نماید.

در مطالعه‌ای دیگر که در سال ۲۰۱۹ بر روی شبکه‌های اجتماعی کشور چین صورت گرفته است (Gao, Huang & Lee, ۲۰۱۹, p. ۲۱۵) اشاره می‌کنند که استعاره‌های مفهومی نقش کلیدی در شبکه‌های اجتماعی کشور چین دارند. بر اساس تحلیل صورت گرفته آن‌ها استعاره‌های مفهومی اغلب برای بیان علت یا شدت احساسات به جای طبقه‌بندی احساسات استفاده می‌شوند.

در پژوهشی دیگر وینترز به مطالعه استعاره‌های مفهومی به کاررفته در متون دینی در مورد آخرالزمان و وقایع قبل و بعد از آن می‌پردازد. او در مطالعه خود نشان می‌دهد که استفاده از استعاره‌های مفهومی در «جنگ» آخرالزمان بسیار کاربرد دارد و غالب متون مذهبی و دینی با استفاده از این استعاره‌ها به دنبال نمایش بهتر مباحث مرتبط با نبرد آخرالزمان در جهان هستند. در همین راستا استفاده متون مذهبی از استعاره‌هایی نظیر «منجی بشریت» و «جنگ استدلال»‌ها را می‌توان نام برد (Winters, ۲۰۲۰, p. ۲۲).

در تحقیقی دیگر لوپز به مطالعه متون غیر مذهبی و مراقبه‌های روحانی پرداخته است. در این پژوهش او با استفاده از مدل (Lakoff ۱۹۹۳) به بررسی متون مذکور می‌پردازد و نشان می‌دهد که در متون غیر مذهبی هم استفاده از استعاره‌های مفهومی برای انتقال معنا بسیار کاربردی است (Silvestre-Lopez, ۲۰۲۰, p. ۳۷).

در پژوهشی در سال ۲۰۲۰، چن، لرمِن، و فرارا به بررسی گفتمان بیماری کوید ۱۹ در داده‌های توییت پرداخته و ۱۲۳.۰۰۰.۰۰۰ توییت را که بیش از ۶۰٪ آن‌ها انگلیسی بودند مورد بررسی قرار دادند. این پژوهش نشان داد که توییت در زمینه پاسخ‌گویی و واکنش نشان دادن به وقایع مربوط با کوید ۱۹ بسیار فعال بود (Chen, Lerman, Ferrara, ۲۰۲۰).

در پژوهشی دیگر توسط چایوک و دونایفسکا (۲۰۲۰) با استفاده از تحلیل انتقادی گفتمان در انگلستان روزنامه‌ها و مطبوعات خبری در مورد بیماری کرونا مورد بررسی قرار گرفتند. نتیجه انتقادی تحقیق نشان می‌دهد که رسانه‌های انگلیسی با بزرگ‌نمایی گزارش‌های بدست آمده از کشور چین به صورت استعاری باعث شدند که ترس شگرفی در بریتانیا بوجود آید و مردم فرض کنند که بریتانیا با یک سونامی مواجه شده است. بر اساس نتایج این پژوهش، رسانه‌ها نشان دادند که دولت نمی‌تواند اقدامات لازم را برای کنترل این بیماری انجام دهد.

۳. چارچوب نظری

۳.۱. مفهوم استعاره

در نظریه لیکاف و جانسون (۱۹۸۰) استعاره در مفهوم (concept) است نه در کلمات. در بیان لیکاف، بنیان و اساس استعاره بر پایه شباهت نیست، بلکه بنیان استعاره بر پایه ارتباط قلمروهای متقاطع همزمان (cross-domain) در تجربه انسان و درک شباهت‌های این حوزه‌ها شکل گرفته است. استعاره مفهومی در دیدگاه لیکاف فقط در حوزه زبان نیست بلکه تمام زندگی روزمره انسان استعاری است. به عبارت دیگر، هم حوزه اندیشه و هم حوزه عمل انسان استعاری است. این دیدگاه شناختی به استعاره باعث شد تا ساختار ادراکات، نحوه مرآده ما در جهان و حتی چگونگی تعامل انسان‌ها با یکدیگر را نتیجه مفاهیم ذهنی انسان بدانیم. در این دیدگاه، استعاره‌ها در تجربه انسان ریشه داشته و اندیشه انتزاعی که جز لاینفک زبان انسان است کاملاً استعاری است.

همچنین، نظام‌های ادراکی ما، همه گیر نبوده و این استعاره است که ما را قادر می‌سازد موضوعات انتزاعی را به عنوان امری عینی و ملموس درک کنیم.

لیکاف نقل می‌کند روزی در کلاس، یکی از دانشجویانم به کلاس دیر رسید. هوا سرد و بارانی بود. دیدم او با چشم‌های پر از اشک و سر و صورت خیس (به خاطر باران) وارد شد و علت ناراحتی‌اش را جویا شدم. او گفت دوستم به من گفت:

Our relation has hit a dead-end street. رابطه ما به بن‌بست رسیده است.

لیکاف آنگاه با استخراج جملات مشابه از آن دانشجو و نگارش آن بر روی تخته به این نتیجه در زبان انگلیسی رسید که «عشق، سفر است». بنابراین، «عاشق‌ها، مسافرانند» و «رابطه عاشقانه وسائل نقلیه هستند». اوانز و گرین (Evans & Green, ۲۰۰۶) نگاشت‌های (mapping) مدنظر لیکاف را به این شکل نشان می‌دهند:

جدول ۱. نگاشت‌های «عشق سفر است»

نگاشت	مبدأ: سفر مقصد: عشق
عاشقان	مسافران
رابطه عاشقانه	وسیله نقلیه
حوادث رابطه عاشقانه	سفر
مشکلات موجود در رابطه عاشقانه	موانع پیش رو
انتخاب این که چه کار باید انجام شود	تصمیم‌گیری درباره مسیر
اهداف روابط عاشقانه	مقصد سفر

در زبان فارسی تحقیقات متعددی پیرامون استعاره‌های مفهومی انجام شده است. برای نمونه: افراشی (افراشی، ۱۳۹۷ و افراشی، عاصی و جولایی، ۱۳۹۴) و اردبیلی و روشن (اردبیلی، برکت، روشن و محمدابراهیمی، ۱۳۹۴ و روحی، روشن و نجفیان، ۱۳۹۷). مفهوم اصلی در استعاره‌های مفهومی، نگاشت است. این اصطلاح از ریاضیات به زبان‌شناسی وارد شده است و به تناظرهای نظامندی دلالت می‌کند که میان برخی

حوزه‌های مفهومی وجود دارد (افراشی، ۱۳۹۷، افراشی، عاصی و جولایی، ۱۳۹۴). افراشی (۱۳۹۷) نمونه‌های (۱ الی ۴) را پیرامون ارتباط بین نگاشت و استعاره مفهومی بیان می‌کند.

(۱). خوشبخت کسی است که به راه راست می‌رود، خوشبخت‌تر آن که از کودکی به این راه رفته و در بزرگی از رنج تأسف و حرمان برکنار باشد. در جمله فوق استعاره مفهومی «زندگی، سفر است» نهفته است که در آن موانع مسیر به‌عنوان سختی‌های زندگی، و مقصد به عنوان هدف زندگی در نظر گرفته می‌شود. حال به نمونه‌ای دیگر توجه نمایید:

(۲). اندیشه پخته‌ای نداشت.

(۳). فکر مسمومی را توی سرم انداخت.

(۴). من در افکار شیرین خود غرق بودم که تلفن زنگ زد.

در جملات فوق، ارتباط نگاشتی بین حوزه اندیشه و تفکر با حوزه خوردنی‌ها وجود دارد. همچنین (روحی، روشن و نجفیان، ۱۳۹۷) نشان می‌دهد که استعاره مفهومی «شادی نور است» به دو قلمرو مفهومی اشاره دارد. یکی قلمرو ملموس نور که قلمرو مبدا است و دیگری قلمرو انتزاعی شادی که قلمرو مقصد است. در استعاره مفهومی شادی نور است، اطلاعات از قلمرو مبدا بر قلمرو مفهومی مقصد نگاشت می‌شود و ما استعاره موجود در جمله‌ای مثل «خبر را که شنید، چشمانش برقی زد» را درک می‌کنیم.

۲.۳. زبان‌شناسی پیکره‌ای

در این بخش از زبان‌شناسی، پیکره مجموعه‌ای از متون نوشتاری یا گفتاری آوانویسی شده است که می‌توان آن را مبنایی برای تحلیل و توصیف زبانی به کار برد (Kennedy, ۱۹۹۸, p.۱). ذکر این نکته ضروری است که از نظر دینان استفاده از رایانه، نقش مهمی در جمع‌آوری پیکره‌ها دارد زیرا که می‌توان حجم عظیمی از داده‌ها را که همانا متون مختلف است، مورد تحلیل‌های مختلف قرار داد که حاصل آن در فرهنگ‌ها، کتاب‌های

دستور و دیگر حوزه‌های زبانی به کار می‌رود (Deignan, ۲۰۰۵, p. ۸۹). به عبارتی این تحلیل‌ها باعث شناخت بیشتر اهالی هر زبان با ماهیت زبان و معانی پیدا و پنهان کلمات و جملاتی می‌شوند که در روزمرگی اهل آن زبان به فراموشی سپرده شده‌اند (Meyer, ۲۰۰۲, p. ۱۵). از نظر کووسز بررسی‌هایی که در زبان‌شناسی پیکره‌ای انجام می‌شود، تبیین‌کننده استعاره‌های مفهومی به‌کاررفته در متون و نمایش آن‌ها در جوامع است. استعاره‌های مفهومی و نحوه نمایش آن‌ها از طریق مبدا، مقصد و نگاشت که از علم ریاضیات وام گرفته شده است، به‌وسیله تحلیل‌های دقیق متنی می‌تواند افکار، ذهنیات و روابط انسانی و اجتماعی موجود میان اقشار مختلف یک جامعه را نشان دهد (Deignan, ۲۰۰۸, p. ۵۰).

به عبارت دیگر استعاره‌های مفهومی به کار رفته در انواع متون نظیر متون خبری، روزنامه‌ها و به‌طور کلی رسانه‌های ارتباط جمعی می‌تواند مباحث سخت را باورپذیر و ملموس‌تر جلوه دهد (Kovecses, ۲۰۱۸, p. ۵۸). به‌علاوه این استعاره‌ها می‌تواند ذهن افراد را برای پذیرش و کنار آمدن با موضوعات مختلف داخلی و بین‌المللی کشورها آماده‌تر نماید تا در شرایط حساس، بهترین تصمیمات اتخاذ گردد (Kovecses, ۲۰۱۸, p. ۵۸). به همین دلیل مطالعه حاضر به دنبال تبیین استعاره‌های مفهومی به کار رفته در اخبار مربوط به بیماری کرونا در رسانه‌های ایران است (میرزا بیگی، ۱۳۹۵).

۳.۳. بیماری کرونا در ایران

این بیماری برای اولین بار در اواخر ماه دسامبر سال ۲۰۱۹ در کشور چین دیده شد و کم‌کم ویروس آن به دیگر نقاط جهان انتقال داده شد و موجب کشته شدن هزاران نفر از انسان‌ها گشت. بر اساس اعلام سازمان بهداشت جهانی (World Health Organization) (WHO) ویروس کرونا یا Covid-۱۹ یک بیماری عفونی است که در همه کشورهای جهان شیوع پیدا کرده و با نشانه‌هایی همچون تنگی نفس، گرفتگی گلو،

عطسه و سرفه همراه است. افرادی که دارای بیماری‌های مزمن نظیر بیماری‌های قلبی و دیابت کنترل نشده هستند، بیشتر در معرض خطر می‌باشند (WHO, ۲۰۲۰, p. ۲). این بیماری موجب بسته شدن بسیاری از دانشگاه‌ها، مدارس و مراکز خرید شد. در ایران نیز این ویروس باعث جان باختن بسیاری از مردم شد و همچنین موجب تعطیلی بی سابقه اماکن متبرکه، مساجد، مدارس، ادارات و دانشگاه‌ها گردید (ویکی پدیا، ۱۳۹۹، ص. ۲). بر اساس گزارش‌های سازمان بهداشت جهانی هنوز هیچگونه واکسن یا دارویی برای این بیماری ساخته نشده است (WHO, ۲۰۲۰, p. ۲).

۴. مطالعه حاضر

در مطالعه حاضر تعداد ۵۰ خبر و مقاله خبری که به صورت تصادفی و شامل ۶۵٪ تیترها و ۳۵٪ سوتیترها از اواخر اسفند تا اواخر اردیبهشت از میان ۱۱۰ اخبار و مقالات منتشر شده در سایت‌های خبری، تحلیلی، خبرگزاری‌ها و رسانه‌های خبری در مورد ویروس کرونا انتخاب شده‌اند، مورد تحلیل قرار می‌گیرد. تعداد کلمات کل پیکره این پژوهش ۱۰۲۴۵ کلمه است. اخبار و مقاله‌های خبری که در تحقیق حاضر مورد بررسی قرار می‌گیرند از خبرگزاری‌ها و سایت‌های خبری نظیر خبرگزاری جمهوری اسلامی، خبرگزاری بین‌المللی قرآن، خبرگزاری تسنیم، خبرگزاری دانشجویان ایران، پورتال خبری وزارت کشور، خبرگزاری پانا، خبرگزاری صدا و سیما، خبرگزاری مهر، خبرگزاری دانشجویان ایران، خبرگزاری برنا، خبرگزاری میزان، خبرگزاری دانشگاه آزاد اسلامی (آنا)، خبرگزاری بین‌المللی شفقنا، خبرگزاری فارس، همشهری آنلاین، عصر ایران، بلاغ نیوز، رسا نیوز، بسیج نیوز، فردا نیوز، ایلنا، روزنامه جوان، اقتصاد آنلاین، آفتاب نیوز، خبرگزاری مانا، بولتن نیوز، تابناک، بصیرت، خبرگزاری حوزه، ساعد نیوز، شما نیوز، مشرق نیوز و ... انتخاب شده‌اند. با استفاده از روش تحلیل مضمون برخی از مضامین و جملات کلیدی یافت شده در این پیکره زبانی عبارت‌اند: «ما کرونا را شکست می‌دهیم»، «مدافعان سلامت»، «شهادت»، «شهید سلامت»، «نبرد»، «جنگ»، «مبارزه»،

«تهدید»، «جان‌فشانی»، «صبر در مشکلات»، «تاب‌آوری»، «صبر در مصیبت‌ها»، «از خود گذشتگی»، «تسلیت»، «مبارزه»، «خط مقدم»، «خدمت»، «ایثارگران سلامت» و «پیروزی».

۵. پربسامدترین حوزه‌های مبدأ در اخبار مربوط به کرونا

متداول‌ترین حوزه‌های مبدایی به کار رفته در پیکره پژوهش حاضر عبارتند از:

جدول ۲. میزان به کارگیری حوزه‌های مبدایی در پیکره پژوهش

میزان به کارگیری حوزه‌ها در پیکره پژوهش (به درصد)	حوزه‌های مبدایی
۷۰	دشمن
۱۰	سد
۴	مسیر
۴	حرکت
۳	بحران
۳	سنگر
۳	تجربیات جسمانی
۲	منحوس
۱	اعضای بدن

حوزه مبدأ دشمن

(کرونا دشمن است)

۱. ملت ایران با روحیه‌ای انقلابی و جهادی ویروس کرونا را شکست می‌دهند.
۲. شهادت اولین جهادگر حوزه سلامت سمنان در مقابله با کرونا
۳. شهادت نخستین مدافع سلامت اورژانس.
۴. شهادت یک پزشک دیگر به دلیل کرونا.
۵. شهادت ۱۱۰ عضو کادر پزشکی به دلیل کرونا.
۶. شهادت یک پزشک اصفهانی بر اثر کرونا.
۷. شهادت بانویی دیگر در مبارزه با کرونا.

حوزه مبدأ مسیر

(کرونا مسیر است)

۸. نماینده مردم اراک، کمیجان و خنداب در مجلس شورای اسلامی: خودمراقبتی رعایت بهداشت عمومی و همدلی مردم و مسئولان راه عبور از ویروس کرونا است.

حوزه مبدأ تجربیات جسمانی

(عواطف تجربیات جسمانی هستند)

۹. این سرباز نظام سلامت روز گذشته ۱۸ فروردین در اثر بیماری کرونا جان به جان‌آفرین تسلیم کرد.

حوزه مبدأ نحس

(کرونا نحس است)

۱۰. مدیر روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی تبریز افزود: وی متخصص بی‌هوشی و رئیس بیمارستان شهید مدنی آذرشهر بود که از آغاز شیوع ویروس کرونا در این شهرستان مجاهدانه تلاش کرد و خود نیز پس از چندین روز تحمل درد و رنج ناشی از ابتلا به ویروس منحوس کرونا دعوت حق را لبیک گفت.

حوزه مبدأ اعضای بدن

(مرگ تسلیم کردن «جان» است)

۱۱. این سرباز نظام سلامت روز گذشته ۱۸ فروردین در اثر بیماری کرونا جان به جان‌آفرین تسلیم کرد.

حوزه مبدأ مسیر

(محل کار (بیمارستان) سنگر است)

۱۲. شهادت پزشک... در سنگر سلامت (بیمارستان سنگر است)

حوزه مبدأ سد

(کرونا سد/مانع پیشرفت است)

۱۳. با رعایت نکات بهداشتی و فاصله اجتماعی این ویروس را شکست می‌دهیم و محکم‌تر از گذشته به رشد و پیشرفت خود ادامه می‌دهیم.

حوزه مبدأ بحران

(کرونا بحران است)

۱۴. همه ما باید در کنار کادر درمان ایستاده و با رعایت موارد زیر به جنگ با کرونا برویم تا هر چه سریع‌تر شرایط کشور را به حالت عادی و به دور از بحران برگردانیم.

حوزه مبدأ حرکت

(اقدامات حرکت هستند)

مثال ۱۴ علاوه بر حوزه مبدأ بحران، به حوزه مبدأ حرکت نیز اشاره دارد. استعارات مفهومی در مثال‌های فوق به دو قلمرو مفهومی اشاره دارد. یکی قلمرو ملموس همانند دشمن، بحران، حرکت، سد و ... که قلمرو مبدأ است و دیگری قلمرو انتزاعی همانند کرونا، اقدامات و ... که قلمرو مقصد است. همان‌گونه که مشاهده شد، حوزه مبداًیی دشمن با ۷۰٪ بالاترین بسامد وقوع در بین حوزه‌های مبداًیی را در پژوهش حاضر دارا است. حال با توجه به نمونه استخراج شده از داده‌های پژوهش، نگاشت‌های مربوط به «حوزه مبدأ دشمن» در پیکره زبانی تحقیق حاضر در جدول ۲ قابل مشاهده است.

جدول ۳. نگاشت‌های مربوط به حوزه مبدأ دشمن

مبدا: جنگ مقصد: کرونا	نگاشت
مدافعان عرصه جنگ	پزشکان، پرستاران و کلیه کادر پزشکی
شهدا	پزشکان، پرستاران و کلیه کادر پزشکی که در راه کرونا کشته می‌شوند
رعایت مسائل نظامی	رعایت مسائل بهداشتی مد نظر متخصصین پزشکی
شکست دشمن	درمان و رهایی از کرونا

همان‌گونه که در نمونه‌های زبانی پیکره نمایان شد «ملت ایران» با «روحیه‌ای جهادی» به «جنگ» علیه ویروس «منحوس» کرونا رفته‌اند. در خبری محسن پاک‌آیین معاون بین‌الملل دفتر نشر آثار رهبری معظم حضرت آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای به شکست کرونا بدون نیاز به کمک «آمریکا» اشاره می‌کند.

وی افزود که «راه پیروزی بر مشکلات از جمله چالش کرونا را بارها رهبر معظم انقلاب نشان داده‌اند. ما باید قوی شویم؛ نه تنها در حوزه نظامی بلکه در همه عرصه‌ها و در مقطع فعلی در عرصه پزشکی و مقابله با بیماری‌های بیولوژیک باید مقتدر باشیم. اقتدار ما باعث خواهد شد که تحریم‌های آمریکا خنثی شود. راه را رهبری نشان داده‌اند. نباید معطل آمریکا شویم. باید باور کنیم که ما کرونا را بدون آمریکا شکست خواهیم داد.» (خبرآنلاین).

در بخش دیگری از اخبار برخط مورد بررسی، داور دربی فوتبال همه مردم را دعوت به داشتن «عزم» راسخ می‌کند تا بتوانیم این ویروس منحوس را شکست دهیم. در خبر دیگری نماینده مردم اراک در مجلس شورای اسلامی «حفظ وحدت بین مردم و مسئولان» را به عنوان بهترین راهکار برای «غلبه» بر ویروس کرونا توصیف می‌کند. در نمونه دیگر تنها راه «شکست» بیماری منحوس کرونا همکاری با «سربازان سلامت» در «جنگ با کرونا» است تا «شرایط کشور» به «حالت عادی و به دور از بحران» بازگردد. مدافعان سلامت «همچون سربازان» جان بر کف در «خط» مقدم مبارزه قرار دارند و با «شهادت» خود در «حین خدمت» تلاش می‌کنند تا در این جنگ تمام عیار «پیروزی» را به ارمغان آورند. این «تلاش‌های مجاهدانه» باعث شهادت تعداد زیادی از «مدافعان سلامت» با سمت‌هایی نظیر «رییس بیمارستان»، پرستار، کادر درمان و ... شد. عبارات «مدافعان عرصه سلامت»، «شهادای سلامت» و ... مؤید «کرونا دشمن است» در بافت زبانی مورد تحلیل است و در این جنگ تمامی آحاد مردم شرکت دارند و سعی می‌کنند تا با رعایت اصول بهداشتی و رعایت فاصله‌گذاری اجتماعی جان خود را حفظ نمایند و کمک بیشتری به سلامت کشور و کادر درمانی نمایند که روزانه برای

مبارزه جهادی خود با این بیماری منحوس ساعت‌ها در مراکز درمانی مشغول خدمت‌رسانی می‌باشند.

۶. نتیجه‌گیری

همان‌گونه که نتایج حاصل از داده‌های مطالعه حاضر نشان می‌دهد، استعاره‌های مفهومی، ابزاری پویا و فراگیر برای فهم و درک مفاهیم انتزاعی در اخبار مربوط به کرونا در ایران است. ۹ حوزه مبدأ زیر از متداول‌ترین حوزه‌های مبدایی هستند که در زبان فارسی در اخبار مربوط به کرونا برای مفاهیم انتزاعی به کار برده شده است: ۱. دشمن، ۲. سد، ۳. مسیر، ۴. حرکت، ۵. بحران، ۶. سنگر، ۷. تجربیات جسمانی، ۸. منحوس، ۹. اعضای بدن. همچنین، نگاشت‌های مربوط به «حوزه مبدأ دشمن» در پیکره زبانی تحقیق حاکی از آن است که کرونا به مثابه جنگ می‌باشد. بنابراین، پزشکان، پرستاران و کلیه کادر پزشکی، مدافعان عرصه جنگ هستند. پزشکان، پرستاران و کلیه کادر پزشکی که در راه کرونا کشته می‌شوند، شهدای جنگ می‌باشند. در این حوزه مبدایی، رعایت مسائل بهداشتی مد نظر متخصصین پزشکی، رعایت مسائل نظامی بوده و نتیجتاً درمان کرونا، شکست دشمن است.

کتابنامه

۱. اردبیلی، لیلا؛ برکت، بهزاد؛ روشن، بلقیس و محمدابراهیمی، زینب (۱۳۹۴). پیوستگی معنایی متن از منظر نظریه آمیختگی مفهومی. *جستارهای زبانی*. دوره ۶، شماره ۵ (پیاپی ۲۶).
۲. افراشی، آزیتا (۱۳۹۷). *استعاره و شناخت*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۳. افراشی، آزیتا؛ عاصی، سیدمصطفی و جولایی، کامیار (۱۳۹۴). *استعاره‌های مفهومی در زبان فارسی: تحلیلی شناختی و پیکره مدار*.
۴. افراشی، آزیتا؛ عاصی، سیدمصطفی و جولایی، کامیار (۱۳۹۴). *استعاره‌های مفهومی در زبان فارسی؛ تحلیلی شناختی و پیکره مدار، زبان شناخت، سال ششم، شماره دوم، ۳۹-۶۱*.
۵. روحی، مه‌ری؛ روشن، بلقیس و نجفیان، آرزو (۱۳۹۷). مقایسه استعاره‌های مفهومی شادی در زبان‌های فارسی، کردی و گیلکی. *نشریه پژوهش‌های زبان‌شناسی تطبیقی*. سال هشتم - شماره ۱۶- پاییز و زمستان ۹۷. صص. ۱۲۵-۱۴۲.
۶. ابراهیمی، بهروز؛ عامری، حیات و ابوالحسنی چیمه، چیمه (۱۳۹۷). *استعاره‌های مفهومی عشق در آینه ضرب‌المثل‌های فارسی، انگلیسی و ترکی. دوم‌نامه فرهنگ و ادبیات عامه*. سال ۶، شماره ۲۰، خرداد و تیر ۱۳۹۷. صص. ۲۳-۴۷.
۷. مباشری، محبوبه و ولی‌زاده پاشا، لیلا (۱۳۹۸). بررسی تطبیقی استعاره مفهومی «عشق، جنگ است» در مفهوم‌سازی «فنا» در دیوان شمس و قرآن. *فصلنامه علمی-پژوهشی «پژوهش‌های ادبی-قرآنی»*. سال هفتم، شماره اول. صص. ۱۷۹-۲۲۲.
۸. میرزاییگی، جهان‌شاه (۱۳۹۵). *زبان ذهن و فرهنگ (مقدمه‌ای مفید و کاربردی)*. تهران: انتشارات آگاه.
۹. ویکی پدیا (۱۳۹۹). *دنیاجگیری کرونا ویروس در ایران*. گرفته شده از لینک <https://fa.wikipedia.org/wiki/>
۱۰. Adam, M., & Wahyuni, W. (۲۰۲۰). The Image of Climate Crisis in Media: A Conceptual Metaphor Analysis. *Journal of Language and Literature*, ۲۰(۱), ۱۰.
۱۱. Deignan, A. (۲۰۰۵). *Metaphor and Corpus Linguistics: Converging evidence in language and communication research*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publication Company.

۱۲. Deignan, A. (۲۰۰۸). *Corpus Linguistics and Metaphor*, The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought, Gibbs R (eds.). Cambridge University Press.
۱۳. Evans, V. & Green, M. (۲۰۰۶). *Cognitive linguistics: An introduction*. Edinburgh University Press.
۱۴. Gao, X., Huang, C. R., & Lee, S. Y. M. (۲۰۲۰). *Conceptual Metaphor in Emotion Expressions in Mandarin Chinese*. In *From Minimal Contrast to Meaning Construct* (pp. ۲۱۱-۲۲۲). Springer, Singapore.
۱۵. Kennedy, G. (۱۹۹۸). *An introduction to corpus linguistics*. London: Longman.
۱۶. Kort, S. (۲۰۲۰). *Metaphor in media discourse: Representations of 'Arabs' and 'Americans' in American and Arab news media* (Doctoral dissertation).
۱۷. Kovecses, Z. (۲۰۰۰). *Language, Mind, and Culture: A Practical Introduction*. New York: Oxford University Press
۱۸. Kovecses, Z. (۲۰۰۰). *Metaphor: A Practical Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
۱۹. Kovecses, Z. (۲۰۰۸). *Metaphor in media language and cognition: A perspective from conceptual metaphor theory*. *Lege Artis*. ۳. ۱۲۴-۱۴۱. ۱۰.۲۴۷۸/lart-۲۰۰۸-۴۴۴۴
۲۰. Lakoff, G. (۱۳۳۳), *The contemporary theory of metaphor*, In Geeraerts, Dirk (Ed.). (۲۰۰۰) *Cognitive linguistics: basic readings* (Cognitive linguistics research; ۴۴). Mouton de Gruyter Berlin, New York, pp. ۵۵۵-۲۳۸.
۲۱. Lakoff, G. & Johnson, M. (۱۹۸۰), *Metaphors We Live By*, Chicago and London: University of Chicago Press
۲۲. Meyer, C. (۲۰۰۲). *English Corpus Linguistics: An Introduction*. Cambridge University Press.
۲۳. WHO. (۲۰۲۰). *Coronavirus*. Retrieved online from https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_1
۲۴. Winters, C. (۲۰۲۰). *Argument is War: Relevance-theoretic Comprehension of the Conceptual Metaphor of War in the Apocalypse*. Brill.
۲۵. Silvestre-López, A. J. (۲۰۲۰). *Conceptual Metaphor in Meditation Discourse: An Analysis of the Spiritual Perspective*. *GEMA Online® Journal of Language Studies*, ۲۰(۱).
۲۶. Chen, E., Lerman, K., & Ferrara, E. (۲۰۲۰). *Tracking Social Media Discourse About the COVID-۱۹ Pandemic: Development of a Public Coronavirus Twitter Data Set*. *JMIR Public Health and Surveillance*, ۶(۲), e۱۳۲۷۳.
۲۷. Chaiuk, T. A., & Dunaievska, O. V. (۲۰۲۳). *Fear Culture in Media: An Examination on Coronavirus Discourse*. *Journal of History Culture and Art Research*, ۹(۲), ۱۴۴-۱۸۴.